

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 97. ANUL XV.

Telegraful este de două ori pe săptămână: joi și duminică. — Prenumeratiunea se face în Săbiiu la expeditorii foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditorii. Prețului prenumeratiunii pentru Săbiiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Săbiiu, în 315 Decembrie 1867.

trou provinciile din Monarhia pe un anu 8. fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe anu 12 pe 1/2 anu 6 fl. v. a. Inscratoarele se plătesc pentru întreaga oră cu 7. cr. și pentru a doua oră cu 5. cr. și pentru a treia repetire cu 3. cr. v. a.

Evenimente politice.

Săbiiu, 2 Decembrie.

În istoria complanării între ambele părți ale imperiului austriac joacă rolul însemnat partea financiară preste totu. Legea cuotei carea în dietă Ungariei e superată, se debate în senatul imperialu. Amicii regimului de dincolo de Lait'a dau d'iori din toate puterile că cestiunea financiară sa se deslege cătu mai curendu, pentru ca afirma densii, numai așa putem veni mai curendu la punerea în lucrare a constituțiunii.

În senatul imperialu e o minoritate, carea că și cea din dietă Ungariei, da din capu și crede ca cu votarea acestor legi nu e bine a alerga așa tare. Și cei de dincolo de Lait'a mai adaugu, ca după împărțirea făcută până acum ei au să p'orte mai mari greutăți decât cei de sub coronă Stului Stefanu.

„N. Fr. Bl.“ vine și arata în cifre că și dincoace, adică la noi, e destulă sarcina de purtat, precându dincolo numai la parere e sarcina așa mare, dară în realitate stă lucrul altfelu. În realitate dăce acea foia, va ave partea apusă a imperiului sa se capuiescă pentru anulu 1868 numai de 34 milioane, deficitul administratiunii de 6 milioane prin arthii noue de rente (Rentenbriefe) și de 21 milioane prin unu împrumutu nou, carele e a se face împreună cu Ungaria. După această vorbindu despre unificatiunea datoriilor de stat, despre crâncăritile putincioase și despre o reforma a contribuțiilor, că despre mijloculu cu care s'aru pute sferma capulu idrei financiare austriace, mangană pre cei de dincolo de Lait'a cu următoarele active, cari dice ca sa se recunoscă că active ale imperiului și sa se stipuleze termeni de solvire, cari termeni sa se tina. De fetiulu acest'a aru fi: 1. Împrumutul pentru seceta de 20 milioane, date Ungariei la 1863, din carele până acum s'a platit numai putine rate. 2. Împrumutul pentru pagubele în urm'a gerrlii în 1866 de 5 1/2 milioane. 3. Cele 3 milioane pentru drumul de feru alu Lasiotiului și cele 5 milioane, care le-a primitu regimulu ungaru pentru drumulu de feru Alföld concessionatu din partea austriacă. Aceste sume toate le arata ministrulu de finanție Beke în expusitiunea sa dela 13 Iuliu a. c. ca active ale imperiului. Mai departe sa se facă dispusitiuni, că sa se puna între activele imperiului cele 10 1/2 milioane, cari s'au împrumutatu specialmente fondulu ungaru de desdaunare, asemenea cele 3,600,000 fl. și cele 7,600,000 fl. împrumutate fondelor Croatiai și Transilvaniei.

Pretensiunile care se pot face din partea de dincolo a imperiului, după mentinut'a foia se urca la 54 milioane sigure, afara de 80 milioane care sunt datori la banca nationala pe cătu dorăza privilegiulu băncei. Aru mai veni și unele drumuri de feru subvenționate de a se considera în rubrică acestor din urma. — Tote aceste aru fi după dis'a foia consecinție din complanare, cari numai încatu priveșce regularea lor mai pot veni în discuțiune.

Totu în această cestiune aflămu, ca pre lănga legea cuotei, în senatul imperialu se va propune și o resolutiune, carea va privi puțină contribuție. Asupr'a unei formulări mai deaprobe în privinț'a acest'a inca nu s'a făcutu nimic'a.

Dietă Ungariei continua desbaterea asupr'a legi pentru detori'a statulu.

În privinț'a Croatiai și oficiosele asigură învoirea nationalilor cu Ungaria și dicu, ca după deslegarea acestei cestiuni aru mai remană numai cestiunea Boemiei nedeslegată, ceea-ce după castigarea slavilor de media-di se va face usioru.

Din Prusia aflămu, ca deputatulu Ben-

gsen interpeleza în camera pre ministrulu Bismarck despre ambasadorii federatiunii germane de nordu. Se întielege ca interpelețiunea acest'a a fostu binevenită ministrulu Bismarck și responsulu ce l'a datu a fostu multiamitoriu, pentru interpeleț. În o depesă din Berlinu cetim că diferite consulate prusiane se contragu și se înlocuesc cu de acele ale federatiunii. Bismarck face și nu aștepta sa fia mai antăiu recunoscut de puterile celelalte.

Despre conferinț'a puterilor europene se vorbeșce foarte puțin. În gioralu ministrulu franceșu Rouher mai e puțină speranț'a de conferinț'a, crediendă-se a leca acolo, ca Stanley și Bismarck și Gorchacofu se voru vedé înconștii și alergă în o conferinț'a spre a scode pre Italia din pusețiunea cea neplăcută în carea se afla fată cu Franța.

Din Italia, foile străine ne aduc scrieri foarte intristătoare despre situatiunea internă a Italiei. În 29 și 30 Nov. s'au întemplat mai multe areștări. „Italia“ vrea a ști ca Guvern. italianu aru fi descoperitu unu comitetu mazzinianu și unu depositu d'arme, care le-a și confiscatu. În monastirea cartusiana de lănga Florenț'a prinsera pre mai multi dintre calugări. Cu ocasiunea incuiziției clăustrulu aflara acolo o suma însemnată de bani și ce-va epistole din Rom'a — referitoare la formarea unei societăți secrete. — Așa se asociază: rep'ublicanii, reactionarii, bourbonii și muratistii spre restorinarea guvernulu respective a tronulu actualu. În „Ințatoarele Neapolei și ale Venetiei“ se ivira d'echiaratiuni, în cari se proclama desbinarea acestor tinuturi de cas'a domnitoria de Savoia. În proclamațiunea neapolitana se dice: „Neapolea a adus mai multe sacrificii pentru reformarea Italiei; în loculu libertății și alu independenței promise dobendiram absolutismu. În urm'a politicei observate în cestiunea romană unitatea e perdută, fiindu ca nici o condițiune a sufragiulu poporulu nu s'a împlinitu; deci poporele italiene ier pota trăi cu dreptulu loru celu vechiu.

În d'echiaratiunea venetiană se dice, ca locuitorii Venetiei vedindu-se înșelati și retragu solenelu votulu datu pentru unirea Venetiei cu Italia sub cas'a de Savoia. Se d'echiaru solenelu ca se voru desbină de cătra dinasti'a și guvernulu care aduse asupr'a țerei ruse și nenorocire, și care a umilitu profundu Italia întreaga. — Deci reactiunea acest'a inimică infernală a fericirii poporelor — lucră; ci credem și sperăm, ca întiepciunea, patriotismulu și energi'a fiiloru adeverați ai Italiei precum și a conducătorulu destinorulu aceste țeri maltratate voru ști și voru pute sugrumă și sterpi reulu ce ameninț'a unitatea și prosperarea poporulu italianu.

Parlamentulu italianu e foarte vementu pentru evenimentele din urma și pentru cele ce a auditu din corpulu legislativu asupr'a cestiunei romane și deputatii camerei italiene se întrecu a demască intrigele politice franceze în cestiunea acest'a și a aretă ca convențiunea a fostu vatemată din partea Francei mereu. — Intalnirea lui Victoru Emanuelu de Principelu Napoleonu la Monza se dice ca are de scopu oblierea dungiloru ce le-au produsu evenimentele din urma în politicele acestor două state.

După scrierile ce se repetu de nou prin diuariatie'a vieneză, Ross's s'a se apropia în linisce spre apusulu de media-di alu imperiului ei și în scurtu va stă cu o armata considerabilă și va lovî în p'ort'a cui?

În Romani'a însă, afara de polemicele amare între partide, nu vedem nimic'a.

Dietă Ungariei.

În ședinț'a din 9 Decembrie după premergerele celor obișnuite se alege comisiunea propusă de ministrulu de finanție și decisa de cas'a deputatiloru în ședinț'a trecută.

După această urmăze o interpelețiune din partea deputatulu Csiky. Elu dice, ca pentru anul curentu legislațiunea a încuștiatu 48,000 recruti pre lănga condițiunile articulu IX de lege din anulu presentu, însă încuștiatura acest'a nu s'a estinsu mai departe de anul curentu; neci n'a autorisatu legislațiunea pre regim de a estindu recrutarea acest'a și pre anul venitoru.

Cum și pre ce base, interpeleza mai departe, s'a pututu întempla, ca ministrulu pentru apărarea patriei sa emita ordinaciuni cătra municipiile comitatense, și după scrii dinaristice, anume cătra comitatulu Sotumarelui și cătra alte comitate croate și p'ote și alifeliu de comitate, sub nrulu 18,523 1867, prin care ordinatiune respective jurisdictiuni se îndeloresc, a începe conscripțiunea și lucrările premergătoare pentru regulatiune, fără de a ave o împuterire în privinț'a acest'a dela legislațiune și fără de a ave o îndrumare orientatorie, de are diet'a voia de a aduce sacrificiulu celu mai apesatoriu, de sânge, și în anul acest'a?

La această ministrulu presiedinte raspunde ca aru fi gata a da deslusire numai decâtu, deca aru ave emisulu respectivu la sine, în carele se afla o parte de teștu, cu care aru pute raspunde și refrange numai decâtu interpelețiunea. Atât'a însă p'ote spune de astadi inca, ca nimenea nu va pute afla în emisulu acest'a nici celu mai micu periculu pentru independenț'a natiunii (aprobare)

După această se continuă desbaterea generală asupr'a proiectulu de lege despre datori'a statulu. În ședinț'a din 10 Decembrie s'a publicatu resolutiulu alegerei de eri în comisiunea scutu financiară. Se alegeșce: P. Somsich, conte Lupu Bethlentia, August Trefort, Antoniu Csengery, Carolu Kerkapolyi, Georgiu Klappa, Juliu Kautz, Eduardu Csedenyi, Gavr. Lonyai, Iosifu Pruckberg, Fr. Pulszky, bar. Alb. Bánffy, Col. Ghyczy, P. Szontagh și Grav. Varady.

După această se înșciatiēza mai multe interpelețiuni. W. Toh interpeleza pre ministrulu de interne, deca regimulu are de cugetu a face propunere de o lege în caus'a teatrulu nationalu și candu, și deca în bugetulu anulu venitoru va figură și vre-o subvențiune pentru teatru, căci acum e avisatu numai la gratia monarhiului? Are de cugetu regimulu, cătu se atinge de teatru nationalu, a întreprinde reforme spirituale și materiale și preste totu a aduce în fiinta o organizatiune definitivă, seu crede elu ca starea cea provisoră, în carea se afla acum teatru sa dureze și mai departe?

Deputatulu Siklós și interpeleza deca are regimulu de cugetu a pune în lucrare comisiunea în cause sanitare. Antalfy interpeleza pentru violent'a invasiune din Moldavia preste două comunități secuiesci, deca s'a luat vre-o mesura în privinț'a acest'a. Ministrulu Wenkheim raspunde, ca totu lucrulu acest'a e de a se reduce la o c'erta pentru medii și cele de lipsa în privinț'a acest'a s'a ordinațu.

După această raspunde ministrulu presiedinte la interpelețiunea de eri din partea deputatulu Csiky.

Săbiiu 1 Decembrie. (Decursulu festivității în presera și diu'a Santu Andrei.) După ce se termină servitiulu d'iescu de s'eria în predi'a serbatoarei Stului Andrei carea e onomastică Esclentioi Sele Pr. Santful

Archiepiscopu și Metropolitu, — la 7 ore s'era se adunara unu cercu frumosu de barbati clerului nostru de aici (Asessori consistoriali, corpulu profes. și a. m. dep.), de domne și d'omniore. de domni a-tatu ampoliatu catu și negutiatori și meseriasi in sa-l'a cea mare a Seminarului nostru.

Corulu, sub directiunea dlui prof. de cantari Demetriu Cuntianu, deschise festivitaea prin frumos'a piesa „Eata diu'a cea dorita“. Dupa ac'est'a clericulu din anula III A. Badiu, rosti o cuventare forte corespunditoare dilei, si carea aru merita a se face cunoscuta unui publicu mai largu. Ne vomu obtine de a vorbi despre dens'a pana candu vomu vede deca se predă se nu publicitatiei.

Piesele ce au urmatu dupa unu programu fip-satu de mai inainte, se schimbara acum cu poesii bine alese, dechiamate de cate unu june, seu cantate din partea corului. Intre aceste dia urma avemu sa amintim de novitatea cu carea ne-a surprinsu dlu prof. Cuntianu reformandu mai potrivit melodia dela poesia „Pre Campi'a Turdei.“ O surprindere de totu mare si forte satisfactore pentru ori-ce omu iubitoriu de musica n'ituala de ori-ce ramu, ne-a facutu ari'a dela „Pre stapanulu și Archiereulu nostru“. Ari'a nu putem dice, ca e noua, ci cea vechia, numai ilustrata in unu modu de totu placutu și miscatoriu. — Deca in privinti'a acestei piese si acelorulalte avemu sa fimu recunoscatori pentru silintia ce o pune Domnulu prof. in ramulu ac'est'a; nu putem trece cu lacerea nici pre acei juni de buna sperantia, recunoscandu-le in publicu si meritulu densiloru, cari formeza unu coru, dupa impregiurările nostre bine intocmitu. Talentele ce transparu, pre langa o scola mai indelungata si de mai multu exercitiu (deprindere), aru pute sa ne dea unu coru forte alesu, carele sa rivalizeze cu ori-care altulu.

In diu'a de Stulu Andreiu se incepū la 8 ore serviciulu d'diescu de dimineti'a (utrenie) și la 9 ore se continuă St'a Liturgia. La finitulu acestei se cel din genunchi rugaciune pentru indelung'a si fericita sanatate a Inaltu Presantitolu Archiepiscopu și Metropolitu Andreiu, dupa carea iera intona corulu cantarea; „Pre Stapanulu și Archiereulu nostru“ și apoi la anafora: „Nu te teme turma mica“, cu care se incheia și pentru diu'a de astadi solemnitatea.

Cestiunea Romei in corpulu legelativu alu Franciei.

Deputatulu Jules Favre si-a desvoltatu interpelatiunea sea in sedinti'a dela 2 Decembre. Din cuventarea lui estragemu urmatoarele:

Domnii mei! Otarierea imperatului ca armia ce a rechemato dela Rom'a se o tramita ierasi acolo, a provocatu in Franci'a si Europ'a o emotiune cu multu mai mare, decatu se nu avemu prim'a deto-

rintia a ne esprime parerea nostra despre faptulu importantu si se nu facemu tierei cunoscuta puse-tiunea in care se afla.

Si pe nime nu-lu instraina ca in diferite parti ale camerei se manifestau dorintie de interpelatiuni, dintre cari unele afirmau ce s'a facutu pre multu, altele ca pre pulnu, pana candu tote se uniau in presentarea de nepaciuire generala, in fati'a unui veuntoriu amenintatoru. Io sum in cugetu a apera parerea celor ce dojanescu a dou'a speditiune la Rom'a.

Ac'esta speditiune ne-a adusu in urmatoarea dilema fatala: ori se mergemu cu Itali'a, ori se sustinemu in activitate puterea lumésca a Papei. E tempulu se parasimu caile nedecideri si a dubietatitiei. Trebuie sa se arete in catrau carmuimu naea, si trebuie sa ne esprimemu chiaru. (Asia! Asia!)

Ei bine! Dupa parerea mea, a dou'a speditiune la Rom'a nu pote ave convoirea nostra din urmatoarele puncte: antaiu, e contraria principiulu de dreptu; a dou'a, compromite interesele Franciei; a trei'a, ea e stricatiosa chiaru lucrului, cari voescu a i servi; si in fine, ne amesteca intr'unu sfru de complicatiuni si perplexitati de cari ne putemu mantui numai facendu o erore si provocandu des-placere cuventiessa in tote partile. Guvernulu ni-a promis ca va purcede dupa suatulu camerei, si totusi asterne naintea nostra numai sapte complinite.

Deci trebuie facuta incercare a scuti tier'a de pericolele carora ea e espusa in modu atatu de re-precautu. Speditiunea din 1867 sta in legatura intima cu cea dela 1849, ce e basata prin logica, prin pasi militaresci si diplomatici. Inse totusi este o deosebire intre ele: deca cea dela 1849 aru pute ave prelestu si scusare, — nu le pote ave ac'est'a dela 1867.

Dela 1849 pana la 1859 Rom'a s'a marginitu a despretiui svatuirele Franciei. In anulu celu mai dela urma ceru Rom'a se i se redée provinci- ele ce i se luasera; dara la 1860 si luà Pap'a o puse-tiune mai amenintatoria. Atunci publicase elu o alocutiune si o enciclica in cari cu veementia ne-marginita se vaieta pentru rapirea patrimoniulu lui Petru. Franci'a nu potu primi cu receta acestu cuventu. Ministrulu de atunci: Thouvenel, constata in cercularulu seu dela 8 Febr. 1860 ca ac'esta veementia a Vancanului pote numai inrentati starea lucrurilor si a face reulu nevindecabilu. — Curia papala remane neschimbata langa aceea: se nu recunosca Itali'a. Continua a o numi „regimulu subalpinu.“ Ast'a e vatemare! Dara vatemandu-se aliatulu Franciei, e vatemata si ea insasi. (Vuietu.)

Regimulu nostru, esprimendu principiulu de neintreventiune, admonia in daru pe Pap'a ca sa se lase de sperantia a-si recastiga, prin ajutoriu stra-

inu, provinciile perdate; regimulu papale refusa ori ce felu de concessiune, la 18 Ian. 1862 scrisse re-presentantele nostru in Rom'a, ca nu pote primi altu respunsu de catu: „ante restituendum.“

Imperatulu se amesteca intr'ac'estea prin epistol'a sea din 1862 care constata rezultatulu nefavorabilu alu politicele sele in Rom'a si prochiama necessitatea de deslegare. Ac'est'a putea sa se cuprinda numai in impacarea s. Scaunu cu Itali'a, adeca in contielegere cu idei moderne. Imperatulu areta ca opusetiunea Papei e caus'a desordinei morale in Itali'a pana si in Europ'a. Santulu scaunu remase surdu pentru atari idei.

Ce facu Franci'a? Fara vatemarea demnitatitiei sele nu putea continua o ocupaciune ce nepacuesce Europ'a.

Regimulu Franciei a protestatu contr'a enciclicei, cara ministrulu de esterne o areta in fati'a Europei de o apologia nefericita a guvernamentalismulu vechiu, de atacu asupra tuturoru principioloru ce servescu de bas'a ordnei nostre sociale, suveranitatii nationale, votulu universalu, libertatitiei conscientiei si a cultulu.

Deci dara, celu ce a datu scutul seu, fu atacatu, insultatu. (Vuetu de nou.) Seu dora insemna altu ce-va, candu autoritatea suprema, Pap'a, predica resulare, despretiurea legiloru? (Rechiamatiuni.)

Deca Franci'a aru fi facutu o contielegere cu Pap'a ca domitoriulu lumescu, ore prin ac'esta apucatura neinchipuabila n'aru fi fostu ei mantuiu de deoblegamintele loru? Asia, de cum-va inclinari religiose nu confundau cestiunea, respunsulu aru fi forte chiaru, pentru ori si cine. (Consentiri in partea stanga.)

Dara atacurile nu erau indreptate numai asupra Franciei. Ce portare si ia Pap'a fatia cu Itali'a? elu ataca deadreptulu regimulu italianu. Legile ei le trateza ca pre nisce legi nelegale, hotiesci, le dechiara de nimic'a, ca nu merita a fi respectate. (Vuetu mare.)

Ba nu, Pap'a nu a depusu armele fatia cu Itali'a, iera Itali'a a devenitu prin aceea restrinsa a scuti o putere ce ei i-a dechiaratu reshoiu. (Vuetu mare.) De cum-va unu regimu vecinu aru grai in publicu despre legile nostre, precum a graitu Pap'a in Consistoriu despre legile Italiei, intrebatu: n'aru fi detorinti'a nostra a dechiara reshoiu acelu regimu? (Interrumpero.)

Dara Franciei i se mai arata inca o grentate fatia cu Itali'a. Conventiunea sustine in adeveru camca s. parinte pote sa-si formeze si sa se sustina armata, ca pote sa-si adune astasi pretotinde-nea si in insasi Franci'a, nu sustine insa ca elu are voia sa-i recruteze dintre armata nostra. — A-

FOISIORA.

Pester'a negra...

nuvela originaria

Petitoril.

(Urmare.)

Chiaru vrū sa pasiesca mai iucolo — candu ochii — se umplura de lacrimi. —

Domne! suspina bieta Florica, ce o sa insemnedie? — florea ei cea mai draga — pre care o grigia si o uda in tota sera, era vestedita.

Ca straformata, i-si indrepta pasii catra unu merisoru, ce-lu sedise cu man'a ei. — Asta primavera, l'a legatu redimandulu de unu paru de stejariu, ca nu cum-va venturile so-i franga trupsiorulu gingasielu, dara eata omenulu reu si aci para ca-si bate jocu de serman'a fetitia, unu ramu din cununa merisorulu era vestedu — delatatu. . . .

Se puse sub unu peru bratiosu, din apropiare sa sieda — era superata de totu. —

Capulu ei celu mandru buclatu se inclina. Din ochi i se scurgeau lacrimi dupa lacrimi. —

Nu e semnu bunu! siopti Florica — Ionutiu zace de morte — o! ca me inflorediu candu gandescu ca dora ac'est'a ce mi se arata va fi in legatura cu vieti'a si mortea lui! — atunci n'amu apoi pre nime care sa me mai iubésca. . . si Gavrilu-i departe! departe! cine scia inturna-se-va din bataie intregu. . . elu singuru apoi m'aru mai

inbi! — dara ce-i vieti'a unei floricele fara sora? — o! . . . si aci unu torentu de lacrimi picurau riarandu din fati'a Floricei. — Totu ce amu mai scumpu se usea! murmură suspinandu. —

Deodata unu strigatu o tredi din visele-i jalnice — era Saff'a ce se tredi si striga dupa Florica. . . .

Mechanicesc se scula bieta turturica trista si urma strigatulu in casa. —

In cas'a lui Petru, pre fetiele tuturor'a para ca depinde — unu velu durerosu — jalnicu.

Ionutiu in urma ranei — inota pre undele furibunde, ale unui parocsismu crudelu. —

Florica! si iera Florica! era unicele vorbe ce le suprima — spariatu din somnu-i de vre-o cate-va clipe. —

Astfelu si paserea ranita de morte — si mai reculege ultimele puteri debile — sa-si spere puu de inamicu. . . .

Ionutiu vedea orece-va prie visele lui, dar cine potea sci ca ce vede de geme si striga asiatare. —

Cate odata si tindea man'a-i tremuranda cu repediune parendu, ca vrea sa apuce ce-va — dar indata, iera si o lasa incetu suspinandu pe dung'a patulu. —

... Era o deminetia frumoasa, cerulu limpedu suridindu, promitea sateniloru o di cam calda insa mandra de lucru. — Inca cu reversatulu dilei se strecorau glote de lucratori pe port'a satulu, esundandu apoi tiarinele. — Era tempulu candu cucuru-

zulu se plivesce de ierburele stricatoru de a dou'a ora. —

Toti lucratori mici cu mari, juni, betrani aveau sape pe spate. — Fetele mergeau cantandu, fecioru chiuindu, erau veseli ca o se aiba o asiata frumoasa de lucru. — Chiaru in urma veneau doi barbati, in etate de mijlocu, si ei aveau sape in mani.

Vedi Stefane! — dise unulu dintre ei catra sotulu seu, — vedi, cum se pote strica omulu, deca n'are pace in casa! — n'ai vedutu! continua totu acelasi — Todoranu si acum jace in carciu'a satulu! —

Domne! si inca intr'o di asiata frumoasa ca astadi, — s'a stricatu bietulu omu de candu-i muri muiera cea d'antaiu! — Apoi dupa ce-i luà pe Gavrilu la catane, gatase cu tota economi'a! Domne! feresce-ne de muieri ca Saff'a. — Me dore! — dise celalaltu — Todoranu a fostu altu omu, dar muiera a dou'a l'a stricatu de totu, — chinuesce bieta fetitia ce o are Todoranu dela muiera cea d'antaiu — dar uita-te ce vedu! — continua celalaltu — uitandu-se inapoi, — Florica lui Todoranu vine cu nescari lucratori! — dreptu ea tota semena la muma-sea, — lucratore, frumoasa, dar ce folosu are serman'a — totu n'are neci de unu banu omenia inaintea Saffei. . . . a-siu vrea sa sciu numei cumnate! — de unde pote Todoranu acela sa aiba atatia bani! — tota diu'a siede in carcimu — apoi si haga lucratori sa-i lucre. — Bani aceia care-i bea elu aru putea sa mai scada din lucratori, apoi si elu se lucre. —

Dreptu ai cumnate — dise celu d'antaiu — vedi si noi lucramu, si totu abia o putemu duce de pre o di pre alt'a, si cu cata crutiare? candu gustamu noi cate putina beutura? Si vedi tu are dreptu po-

c'est-a s'a făcutu. In acele ce le avem inaintea noastră nu se face vorba despre aceea, căci dnii ministri au privilegiu intiepciunei, ei ne impartu noue pâne, ceea ce ne aru puté nutri, ne de-tragu. (Risn.)

Sumu imputeritu se dechiaru ca Itali'a a protestatu contra acestei vatemări a tratatului. Dara armat'a noastră totusi rămase în Rom'a, sub comand'a Papei. Asiá dara acést'a nu a fostu numai vatemare pentru conventiunea din Septembrie, ci și pentru legile Francei cari au incredintiatu ostasimea noastră ministrului de resbelu, cu scopu sa o foloseasca pentru patri'a noastră.

Insa nu numai ca armia papala s'a formatu din armia francea, ci si clerulu franceu primi pre cale oficioasa sarcinari se adune dintre poporul credulu dela sate ostasi pentru s. scaunu. (Consentiri.)

C. de Cassagnac: Poporul nostru dela tierra e luminatu, te condamna.

Juliu Favre citeza unu cerculariu alu Episcopului de Avranche, unde acést'a dechiaru ca propagand'a este religioasă si patriotica, recomandata de regim.

Generalii dela comand'a de acolo i-si dau in voirea loru esprimandu-si speranti'a ca barbatii din rezervu, asiá dara din armata, se voru inrola, pentru a apera, papatulu contra revolutiunei.

Tote acestea sunt confundari de concepte. anarchia, violare de lege (Consentiri de stang'a.)

Dei din conventiunea de Septembrie nu se sustinu nimic'a, si astadi se facu provocari la ea pentru a opera interventiunea din Rom'a. (Consentiri de stang'a.) De unde asiá curendu atata finetia? S'eu dora acum'a pentru prim'a s'a făcutu abatere dela tratatu? Candu Danemarc'a si intinsese bratiile catra Franci'a, candu se indetata la Prussi'a ce neincetatu creasca, amenintandu in ambitiunea ei nesatiosa chiaru si pre Franci'a, atunci rideati de aceste atentificari. Acum'a profeti'a s'a realizatu. Danemarc'a jace in sangele seu, iera vulturulu prussiau se inaltia in fati'a drapelului treicoloru.

Si tratatulu, in virtutea caruia dusera unu principe nefericitu din palatulu strabuniloru sei spre alu face partasiu la nebuniile loru (larma.) Acestu tratatu se folosi contra loru. Naintea unei miscari impunatore a statelor unite lu rupsera. Avendu se alega intre blastamu si rusine, si alesera pe cea din urma. (Intrerumpere.) Parasira pe Massilianu. Nu i invenovatescu. (Larma.) Ceru numai ca in contra conventiunei de Sept. se lucre totu asiá, ca se nu ajunga a ne dechiaru ca ei sustinu tratatele numai fatia cu cei neputinciosi. (Larma. Consentiri de stang'a.) (Va urmá.)

Principatele române unite.

„La Patrie“, cu dat'a 30 Novembre scrie despre Romani'a urmatoarele:

„Noulu cabinetu romanu, a carui lista ne-a dat'o altaeri o depesia din Bucuresci, este definitivu constituitu. Nu se va fi vedutu fara surprindere intorcerea la afaceri a principalei ministru care, in cabinetulu ce se schimbasa acum in urma, resuma politic'a guvernamentalu si devenise tinta ataroru atacuri.

„Impregiurările in cari d. Bratianu revine la afaceri ne desarméza cu totul. Dicem acést'a fara inconjuru: situatiunea s'a schimbata; progresulu agitarei indreptate contra partiei liberale, disolverea Camerei, necesitatea intru unu conventu de a lupta contra unei reactiuni incurajate de strainu; totu comenda principelui Carolu a reclamatu spriginulu omeniloru a caroru programa politica promite o energica resistentia, contra intrigeloru, si o leala colaboratiune cu majoritatea tieri.

Vedemu anca ca evenimentele cari ne-au pus in ostilitate contra dlui Bratianu au produsu fructele lor. Omenii pe cari principelu Carolu ia intr'unitu acum se voru silu cu atatu mai multu a indrepta gresialele comise cu catu au vedutu consecintiele lor. Ei sciu astadi cu ce mesura patriotismulu loru necontestabile se pote exercita; pentru a dá satisfacerea tuturor necesitatiloru situatiunei, far'a nici susceptibilitatiele seu interesele. Reulu ce ei trebuie sa invinga este in intru; insa nu-si va ajunge bine scopulu decatu cu conditiunea de a mantine mai multu decatu totu deuna politica esterióra a Principatelor unite in termeni pe cari insusi D. Bratianu ia insemnatu si cari se resuma in aste cuvinte: **Alianctia francesá.**“

Varietati.

** Comitulu Asociatiunei transilvane a tinutu Joi sedinti'a s'a lunaria. Caus'a netinerei mai curendu fu serbatoarea, carea cadu in di'a determinata.

** Universitatea natiunala tinu eri sedinti'a publica.

** Presidiulu magistratului din Brasiovu a tramisu prin Comisariulu reg. transilvanu t r e i ducati (galbeni) la fondulu de ajutorarea houveditoru, ceea ce se aduce de Budap. Közl. la cunoscintia publica pre langa recunoscintia.

** W. Abdp. scrie: Sciriile latite in timpul din urma in privinti'a desfiintarei marginei militare suntenu in positiune a le dechiaru cu totul de nefundate.

** Dupa „Budapesti Közlöny“. ministru

reg. ung. de justitia a incredintiatu agendele presidiale ale directoratului cartiloru funduarie din Transilvani'a, Consiliariulu gub. transilvanu Ioann bar. Bornemisza de Kaszon.

** Ministrulu italianu de comerci u ramisu ministrulu ung. de comerci u colectiune pretioasa de medalie privitorie la istori'a casei Savoia, pre langa o comitiva in limba magiara.

** Uniformarea cea noua a armatei austriace o va asterne ministerulu de resbelu in scurtu tempu Maj. S. spre sanctiunare si atunci, fiindu gal'a mustrele respective pentru ajustarea cea noua, va urma si publicatiunea. In locul colórei rosie proiectate pentru pantaloni, la infanteria se va introduce cea albastra (venetu deschisu); numai cei dela cavaleria, artileria si carausieri'a voru capeta pantaloni rosii si cisme inalte.

** Furtu din Biserica. In noptea dela 29 spre 30 Novembre s'au furatu bani din Biserica gr. or. din strada lunga, din Sabiu. Furulu se vede ca a saritu preste palanulu de dina poia bisericei si cu o cheia falsa a descuiatu biserica. Sum'a furata nu e mare — vre-o 10 fl. v. a. — pentruca sumele mai insemnate erau in casa de feru din altariu, pre care nu o a pututu strica si de alte odore seu vestminte bisericesci furulu nu s'a atinsu.

** Eri s'a periclitatu unu lucratoru ce lucra la planarea din gradina Metropolei gr. or. de aici, surpandu-se pre elu pamentulu si astupandu-lu. Ajutoriulu fu grabnicu dara indesiertu, pentru ca dupa ce fu desgropatu abia mai respira de vre-o cate-va ori si apoi muri.

** Comuna Persiani castiga cu resistentia sea esecutiune militara, spre care scopu se si comanda din Brasiovu o mica compania dela regimentulu Gondrecourt. Intr'aceea se adde ca pseudo-advocatulu care purtase procesulu persieniloru si-a luat vieti'a unde-va in Ungari'a, unde calatorise de mai multe luni lasandu-si femeia si copiii aici in o stare ce nici decum nu e de pismuitu.

Totu acelu omu nefericitu a purtat si procesulu lui Draganu Sasu din Satulungu in contra comitetului si inspectorulu pentru o suma de bani de recuti, pana candu ajunge si acést'a la inchisore. De altmintrea cum se adde, in Satulungu nici acum nu e in pace, iera schimbatorii din Brasiovu dela cari se luasera imprumutu unele sume de bani au castigatu dreptu de esecutiune. Cu privire la Persiani ni se impartasiesce unu lucru batatoriu la ochi, ca adeca actele lor de procesu aru fi statu pana in zilele acestea la o dregatoria subalterna spre a se face referata la tribunalulu urbarialu, care trebuie sa se faca de multu. Apoi dara cum a putatu esi esecutiune asupra numitei comune? In adeveru acestu casu merita ca

p'a nostru candu dice, ca beutur'a in eracima e focu mistuitoriu, raspunde celalaltu...

Aicea ajunse la o carare ce ducea pintre nesce pamenturi de cucuruzu — se despartira care luandu o directiune contraria...

...Umbrele serei si latira florulu loru din ce in ce mai tare preste satu, lucratorii re'intornau din campu cantandu...

Todoranu, estia tarbacitu din carcima si si indrepta pasii catra casa.

Lumea se invertea inaintea ochiloru lui, mai era se picie de pe picioare, candu eata si amarita de Florica sosi dela lucrulu campului pe dinaintea carci-meii.

La vederea tatalui ei in starea acést'a o purpura colóre cuprinde fati'a ei ce pana acum pareu palida... era rusinea, ce cuprinsa pe Floric'a candu vedu ca tatalu ei n'avea nici potere sa stea pe picioare.

Dedu sap'a la unulu dintre lucratori, cu scopu ca se sustina petata-seu, dar lucratoriulu i raspunsa: lasa draga, Floric'a, ca-lu voiu duce cu acasa! — tu n'ai potere! — si cu acestea agraindulu pasi spre Todoranu, carele in beti'a lui borborosia cate si si mai cate.

Asia sosi Todoranu acasa, Floric'a lu asiedia pe unu patu, apoi purta de grigia se capete lucratorii de cina...

Di'u a fostu calda, forte calda, si cam de catra sera nescari nouri negri, se aradicara pe orisonu. In asta nopte — o se ploua — diceau multi

dintre lucratori — si Dómne bine va cadea ploia. De ce se apropiá sera mai tare, Sift'a era mai neodichnita — dorea cu sete sa se implinesca odata planulu ei.

Pentru aceea inainte de ce se eulcára trudit'a Florica o mena sa incuie portiti'a ulitiei, apoi se stinse lumin'a si flacarile focului de pre vetra se domolira cu incetulu.

O intupecime fiorosa se pusa preste satu — nu ti vedeai nici man'a afara — picurii mari de ploie picau cu repediciune pre coperisiele case-loru.

Totulu era finiscitu. — Cam pre la miezulu noptiei, trei umble mute pasiau pre calca ce venea de catra piramida, catra satu.

Erau intrarmate bine, cu caciule negre mari, straiuri sure si fati'a loru cea negra de funingine, nu sta nici decatu in contrastu cu fiorosa nopte.

Pasiau doi inapoi, inainte mergea, o alta umbra, era Vasilie, ceia-lalti erau afara din satu la penda.

Candu se apropiara mai de satu — atunci tunulu din ei — disse catra Vasilie: Acést'a numai pentru tine o facemu, vomu vedea cu ce ni vei resp-lati!! — Vasilie nu raspunse nimic'a ci facendu semnu ca sa taca — pasia mai incolo...

Erau intrati in satu — nimic'a nu se misca — numai candu si candu unu latratu de cane, sa audi prin nopte.

In crucea ulitiei la fantana se — oprira.

Vasilie dupa ce le impuse cea mai mare taceru, le siopti cate-va ordine si apoi ierasi se pra-

padira pintre ceti'a cea negra a noptiei.

Casa lui Todoranu era asiá cladita incatu de catra ulitia se aflau doue feresti.

Cum intra-i pre portiti'a — indata venea usi'a casei — si in carte mai erau nescari feresti.

La un'a dintre ferestile din ulitia, Vasilie se apropiá si batu cu o petricica in sticla — nu raspunsa nimenea.

Todoranu era cuprinsu de unu somnu greu — Sift'a pote in somnulu celu dintai inca nu audia.

A dou'a lovitura urma atunci tredindu-se Sift'a — intrebá ca cine-i? Eu sumu! raspunsa o voce ragosita. — O ferestra se deschise si capulu Siftai aparú. — Vasilie nu disa nimic'a ci-i intinsa saculetiulu.

Bine! siopti Sift'a si Inchisa ferestru — apoi tredi pre Floric'a din somnu dicendu-i: duté deschide portiti'a ulitiei ca suntu doi drumari.

Florica insa chiaru visá reu si tredindu-o din somnulu ei Sift'a — se duse luandu-si o marama pre capu sa deschida portiti'a.

Portiti'a sta deschisa Floric'a ascepta ca sa intre ore-cine. Deodata doue bratie nervose o cuprinda — unu altu se incerca ai bagá maram'a ce i-o luase din capu in gura — si apoi simti ca o redica in susu. — Beat'a Florica, atata era cuprinsa de spaima — incatu nu putu sa esprime celu mai linu grafu. — Apoi vedindu ca o scote si afara din curtea loru, lesina si in starea acést'a o transportara acesti vulturi de nopte la pestera.

Totulu era liniscitu, nimic'a nu se misca ca si cum nu s'aru fi intemplatu nimic'e...

(Va urmá)

ea fia adusu la lumina nu numai in interesulu particularu alu respectiveloru comune, ci si in alu lisenței publice si alu onorei oficialului si comitetului districtualu, pentru ca este lucru forte periculosu a se jucá cine-va asiá nsioru cu sângele omenescu. —
(G. Tr.)

**** Diverse.** Pána acum in Trani'a in cursu de diecimi de ani mai nici decum nu se audia cá banditi sa fia depredatu post'a statului, precum se intempla in Ungari'a si Itali'a. Intre 13 si 14 nóptea carulu postei fu opritu de banditi aprópe de satulu seculescu Szilas Keresztur; ei omorira pre cocisiu si luara numai 15 fiorini, iera alti 42 fl. negasindu-i remasera nepredati. — In satulu Ernotu lângá Muresiu unu economu omóri pre servitoriulu seu numai pentru o simpla neascultare. — In 20 Nov. Carolin'a ved. Nagy din Clusiu, femeia de familia buna, se aruncá in Somesiu diu desperatiune. — Hotiele in Clusiu suntu mai la ordinea dilei. In sér'a de Catarin'a dupa calind. nou unu hotiu a nume Péterfi fu arestatu in balulu publicu, unde mersese imbraeatu elegantu cá ori ce cavaleru. Totu pre atunci unulu Weis scapatu de curendu din temni'ta statului se sciú imbracá intr'unu magazinu de vestmente nóue cu totu ce-i trebuia din crescutu pána in picioare, mai luá si o parechia de ciobóte nóue dela unu ciobotariu cunoscutu alu seu, apoi fára sa platésca macaru o lascaie o stérse la sánetós'a. Totu pre atunci si totu in Clusiu furú i é r a s i mai sparsera la o casa din strad'a Monastirei.
(G. Tr.)

**** Urmárilé unei demonstratiuni.** In Agram capital'a Croatiei, la unu comersu alu junimei studióse s'a intemplatu unele demonstratiuni contr'a Locutiitorului. In urm'a acestor'a unu auditoriu de drepturi s'a asentatu la militia; doi s'au relegatu pentru totu deun'a; doi pentru unu anu si mai multi a capatatu infruntári aspre.

**** Prutulú navigabilu.** In adunarea consiliului generalu a districtului Falcu s'a decisu a face Prutulú navigabilu. Spre acestu sfer-situ s'a decisu mai departe cá lucrárilé necesarie sa se incépa inca in anulu acest'a. Mai departe s'a provocatu tóte districtele din vecinatatea Prutulú sa ia parte la acést'a intreprindere. In capulu

acestei intreprinderi se afla fostulu ministru Cogalniceanu.

**** Directionea generala a telegrafeloru si posteloru din Romani'a face cunoscutu ca Governulu imperiale alu Russiei, conformu dorintiei exprimatá de guvernulu románu, a bine voitu a suprimá bi-rourile sele de post'a rusa din Romani'a.**

In viitoriu dara tóta corespundint'a pentru imperiulu Russiei cu Romani'a, se va face prin post'a romána. Insa pána ce se va stabili o conventiune postala si pána ce se va luá alte dispositiuni, decamdata, va circula între ambele Statu numai corespundint'a simpla (fára valóre declarata) si se va schimbá între birourile de posta rusa si romána stabilita pre frontarie la Sculeni.

**** In sér'a de 17 ale curentei, pre la ó-rele 11 1/2 spitalulu militaru alu garnisónei din Galati a fostu prad'a unui incendiu devastatoriu. — Foculu a isbucnitú din etagiulu de susu in carele erá arangiata spiceria Spitalului cu depositula ei. A órsu etagiulu de susu si unu salonu din parteru, precum si o mare parte din depositulu spiceriei. Bolnavii, din norocire a pututu scapá nevátamati, fiindu transportati in pripa in altu localu.**

Déca foculu s'a marginitu numai aci, este a se multiamí, si pentru repetite ori in de aseme-neá ocasiuni, numai filantropulu Comandantu alu vaporului de reshelu francesu stationatu in acestu portu, carele a datu celu mai frumosu esemflu de umanitate, prin ajutoriulu seu fára pregetu cu ómenii comandei sele, fára care, pericolulu aru fi pututu deveni póte mai amenintatoriu, din caus'a nedestoiniciei pompieriloru nostri. „Temp.“

**** Imperialistiloru condamnati la inchisóre, din Messicu, li se scurta terminulu de arestu. Cei din tieri straine si impiegatú mai innalti se esiléza din tíera.**

Nr. 1—3 **Concursu.**

Pentru ocupare stationi vacante de invetiatoru in comunitates gr. or. Racoviti'a, ce e ingremiata maritulú comitatu alu Temisiului si protopopiatulu gr. res. alu Jebelului, se escrie prin acést'a

concursu.

Cu acést'a statione suntu impreunate urmátó-rele emolumente anuale :

- a) in bani gat'a 83 fl. v. a.
- b) in naturale : 10 chible de gráu, 10 chible de eucuruзу, 7 stangeni de lemne, 2 jugere de livada, 1/2 jugeru de gradina afara, 1/2 jugeru de gradina la casa si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invetiatoriu voru avé a inzestrá petitiunile lorú concursuale, timbrate dupa cuvientia, cu estrasulu de bo-tezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporu bunu a cursului pedagogicu in institutulu preparandialu din Arada, apoi despre servitiulu de pána acum si pur-tarea lorú morale si politica; si astfel inzestrate le voru substerne Venerabilulu Consistoriu dreptu-maritoriu alu diecesei Caransebesiului pána in 25 Decembre a. c. cal. verhiu.

Caransebesiu 18 Novembre 1867.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului

Nr. 3—2 **Edictu.**

Georgiu Pravetiu din Halchiu, carele de 8 ani dfle a parasitu cu necredintia pe legiuita lui sotie Paraschiv'a, nata Ioanne Sincanu totu din Halchiu, fára a se sci loculu petrecerei densului; este pria acést'a citatu, cá in termenú de siese luni de dile, dela datulu presente, sa se infatisiedie inaintea sub-scrisului Scaunu protopopesca, pentruca la dincon-tra si fára de densulu se va decide in intielesulu SS. canóne, divortiuulu cerutu de sacra sea.

Brasiovu, 24 Novembre.

Scaunulu protopopesca gr. or. I ala Brasiovului.

Iosifu Baracu,
Protopopu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 14/2 Decembre 1867

Metalicele 5%	55 50	Act. de creditu	184 20
Imprumut. nat. 5%	65	Argintulu	118 75
Actiile de banca	674	Galbinulu	5 74

ASSICURAZIONI GENERALI CU PRIVIL. C. R. IN TRIEST,

intemeiata in anulu 1831,

cu unu fondu de sigurantia dupa bilantiulu, publicatu in 4 Novembre 1866, de 24,463,860.

primese pentru premii forte potrivite :

a) asecurantiu contr'a pagubiriloru prin focu ;

b) asecurantiu pentru viét'a ómeniloru, cu si fára profitu, de capitale, pensuni si rente, precum si asecurantiu de zestre.

Societatea, indreptatita de a esercea tóte plásele de asecurantia, cari suntu iertate dupa legi, au fostu dintre tóte institutelu austriace de asecurantia cea d'antáiu, carea au introdusu asecurantiile vietiei si au purtatu inca din inceputu neintreruptu grija pentru ele, cá sa oferese participatori-loru tóte comoditátile ce suntu impreunate cu o soliditate durátóre a societátiei.

Intre combinatiunile diferite ale asecurantiiloru pentru casulu de mórte ne oferese la tarifulu II. cu profitu inlesniri deosebite, de óre-ce la ce-stea din urma da societatea participatoriloru din profitulu, ce resulta, 75%, prin ceea-ce se reduce plat'a premiiloru la o suma cum se póte de mica.

In anulu 1862 se urcá profitulu de impartire la 74²⁷/₁₀₀ proc. in anulu 1863. se urcá profitulu acest'a chiaru si la 98⁶⁴/₁₀₀ proc.; in anulu 1864 la 70⁸³/₁₀₀ proc.; in anulu 1865 la 13 proc. si in anulu 1866 la 25⁶¹/₁₀₀ proc. ale premiiloru platite. Fórté observabilu este, ca daun'a (pagub'a) ce se póte face intr'unu anu o purtá institutulu singuru; folosulu acest'a este forte mare, de óre-ce bilantiulu se incheie din anu in anu, eará profitulu ce se cuvine in privint'a politieloru, cari si perdu valóreá prin mórtea asecuratului seu prin incetarea de a platí premiele, trecu in proprietatea celoraltu participatori.

In ce mesura urcata a experimentatu societatea folosint'a sea se vede de acolo, cá ea au platitu déjà dela inceputulu ei

63,945,001 f.

pentru daune in urm'a mortiei a **3555** partite

asecurate **3,823,446.**

Reservele cari se urca

la **12,684,750 f.**

precum si celelalte fonduri

Sum'a, carea asecura societatea dupa bilantiulu mentiunatu, au ajunsu la cifra cea forte insemnata mai multu de

819 milióné florini,

cu unu venitu de premii si interese de

8,000,000 florini,

in care insa nu se cuprinde si sum'a cea insemnata a tontineloru si a venituriloru pre viétia.

Ajudecarea acést'a via ne da documentulu celu mai adeveratu despre increderea din tóte pártile, de carea se bucura societatea in urm'a apretiuirei acurate a soliditátiei administrárei selé interne, earaprin sumele enorme de garantia se oferese publiculu tóta sigurantia, ce se póte dori.

Subscris'a agentia principala se recomanda dara onoratului publicu, doritoriu de asecurantia, a se adresá in ori-ce casu cátra dens'a si ea este gat'a de a servi cu ori-ce informatiuni in privint'a acést'a Sabíu in 10/11 1867.

Agentia principale a asecurantiel generali cu privilegiu c. r. in Triest!

Paulu Nendvich.